

Social-, Bolig, og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til p-handicap@sm.dk.

Hørings svar fra KL vedr. udkast til lovforslag om lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om opkrævning af underholdsbidrag og forskellige andre love (Ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og om forældelse af underholdsbidrag m.v.)

Social-, Bolig, og Ældreministeriet har sendt et udkast til lovforslag om lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om opkrævning af underholdsbidrag og forskellige andre love (Ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og om forældelse af underholdsbidrag m.v.) i høring den 27. februar 2024.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden høringsfristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle endelige bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet. KL tager endvidere forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til ændringer af lovene.

Bemærkninger vedr. ændringer af lov om social service

Lovens målgruppe

De muligheder for indgreb, der er beskrevet i kapitel 24 i serviceloven omhandler alle voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, det vil sige personer med for eksempel udviklingshandicap, hjerne-skade eller epilepsi men også personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse.

I lovforslaget og lovbemærkningerne anvendes gennemgående begreberne botilbud og dagtilbud. Imidlertid anvendes ofte en anden sprogbrug om tilbud til personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens mv. I disse tilfælde anvendes f.eks. ordene dagcenter, plejehjem eller plejeboliger. KL foreslår, at sprogbrugen i lovforslaget ændres, så det tydeligt fremgår, at forslagene til regelændringer i kapitel 24 omhandler mulige indgreb overfor hele målgruppen.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

E-mail: ril@kl.dk

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 8

Stofseler

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 15-17, at det foreslås at ændre reglerne i § 128 om brug af stofseler. Jf. forslaget § 1, punkt 16 foreslås det at indsætte et nyt stk. 2, hvor der står, at brug af stofseler til borgere, som bl.a. har en uhensigtsmæssig siddestilling forudsætter, at personen ikke modsætter sig anvendelsen.

KL vurderer, at der kan være tilfælde, hvor nogle borgere vil modsætte sig verbalt eller fysisk, selvom borgeren har behov for selen for en korrekt siddestilling. Men da borgerne som oftest har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne og ikke kan give et informeret samtykke, kan borgerne ikke nødvendigvis altid selv vurdere nødvendigheden af en siddestillingssele.

Denne gruppe vil med det aktuelle lovforslag ikke kunne tilbydes en stofsele til at sikre en korrekt siddestilling. Det kan derfor overvejes at indføre en ekstra bestemmelse i § 128, som giver kommunen mulighed for at indstille til Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap at træffe afgørelse om at give tilladelse til anvendelse af en stofsele, når betingelserne i den foreslåede § 128, stk. 1 er opfyldt, men borgeren modsætter sig anvendelsen.

Låsning og sikring af døre til servicearealer og fælleskøkkener

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 22, at det foreslås at indføre en ny bestemmelse (§ 128 e) om, at kommunen kan træffe afgørelse om for en afgrænset periode at tillade at låse eller på anden vis sikre døre til et serviceareal eller et fælleskøkken på et bo- eller dagtilbud, når en person gentagne gange har udsat sig selv for fare eller forårsaget væsentlig ødelæggelse af genstande i det omhandlende serviceareal eller fælleskøkken.

KL undrer sig over, at ordet "servicearealer" indgår i bestemmelsen. Servicearealer er arealer, hvor kommunen betaler huslejen, og det er således kommunens arealer. Det antages derfor, at kommunen allerede i dag har hjemmel til at låse dørene ind til disse arealer. KL foreslår, at ordet "servicearealer" erstattes af ordet "fællesarealer" i bestemmelsen. Fællesarealer er borgernes, fordi de betaler husleje hertil.

Låsning og sikring af skabe og skuffer m.v.

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 22, at det foreslås at indføre en ny bestemmelse (§ 128 g) om, at kommunen kan indstille til Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap at træffe afgørelse om for en afgrænset periode i helt særlige tilfælde at tillade at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig på et botilbud, når en beboer gentagne gange har anvendt genstande i skabene eller skufferne m.v. til at påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller til at foretage væsentlig tingskade.

KL vurderer, at kriterierne for at anvende den nye bestemmelse er meget restriktive og ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til borgernes retsstilling, tryghed og sikkerhed, såvel for den beboer, der risikerer at anvende genstandene, som for andre beboere, der bor i samme botilbud.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 8

KL vurderer, at der er risiko for, at bestemmelsen ikke vil nå at kunne komme i anvendelse og dermed ikke være relevant i de tilfælde, hvor beboeren påfører andre væsentlig personskade. Det må antages, at der i disse tilfælde rejses en straffesag mod vedkommende, og at vedkommende vil kunne modtage en dom for de handlinger, han/hun har forvoldt. Herunder risikerer beboeren at skulle flytte til en anden social boform med døgndækning, som er godkendt til formålet, jf. § 108.

KL vurderer desuden ikke, at det er forsvarligt overfor hverken den beboer, der risikerer at anvende genstandene, eller andre beboere, der bor i samme botilbud og personalet, at borgeren gentagne gange skal have anvendt genstande i skabe eller skuffer m.v. til at påføre sig selv eller andre væsentlig personskade. Det vil i værste fald betyde, at borgeren selv eller andre beboere eller personalet risikerer varige mén eller i værste fald, at borgeren ufrivilligt begår selvmord eller drab.

KL foreslår derfor, at kriterierne ændres, så det bliver muligt at indstille til Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap at træffe afgørelse om for en afgrænset periode at tillade at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig på et botilbud, når der er en risiko for, at en person vil påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller vil foretage væsentlig tingskade.

Kortvarig indelåsning af en beboer i egen bolig i et botilbud

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 22, at det foreslås at indføre en ny bestemmelse (§ 128 h) om, at kommunen i helt særlige situationer kan indstille til Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap at træffe afgørelse om at tillade, at en beboer på et botilbud kortvarigt må låses inde i sin egen bolig på et botilbud, når en række betingelser er opfyldt.

KL vurderer, at denne del af lovforslaget er meget indgribende, trods det at en række betingelser skal være opfyldt for at anvende bestemmelsen. Det vil desuden ændre på ansvarsfordelingen mellem Kriminalforsorgen, behandlingspsykiatrien og kommunerne, hvilket KL ikke mener er hensigtsmæssigt. Derfor foreslår KL, at bestemmelsen udelades.

Optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke ved væsentlig fare eller særligt truende eller chikanerende adfærd

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 26, at det foreslås at ændre reglerne i § 129 a, så kommunen kan indstille til Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap at træffe afgørelse om, at en person med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modsætter sig flytning, eller som mangler evnen til at give informeret samtykke heri, i særlige tilfælde skal udskrives fra sit botilbud og optages i et bestemt botilbud efter § 108, når en række betingelser er opfyldt, herunder bl.a. at den pågældende er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikanerende adfærd over for øvrige beboere eller personale.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 8

Det fremgår af lovbemærkningerne, at § 129 a kun vil kunne anvendes til at indstille til en flytning fra en bolig jf. §§ 107-108. Det beskrives desuden specifikt i lovbemærkningerne, at bestemmelsen også vil finde anvendelse for beboere, hvis betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne skyldes demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse.

KL foreslår, at § 129 a ændres, så det bliver muligt at indstille til en flytning til og fra et bestemt botilbud efter serviceloven, botilbud i boliger opført efter den nu ophævede lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap, friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller botilbud efter lov om almene boliger m.v., svarende til de muligheder, der gælder i § 129.

Baggrunden for dette er dels, at langt de fleste borgere med demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse ikke vil bo i en servicelovsbolig, og dels at 54 % af alle botilbudspladser til personer med betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke skyldes demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse er opført efter almenboligloven.

Hvis det bliver muligt at indstille til en flytning efter § 129 a til og fra flere boformer og plejeboliger vil det øge muligheden for, at borgeren, uanset årsagen til dennes betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne, vil kunne indstilles til at flytte til et botilbud, der er egnet til at yde den rette socialpædagogiske hjælp, pleje og omsorg.

Hvis lovforslaget fastholdes i sin nuværende form kan det betyde, at det i praksis ikke vil kunne anvendes i forhold til personer, hvis betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne skyldes demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, og at det generelt kan blive svært at finde et botilbud efter § 108, der er egnet til at hjælpe personer med betydelige og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Klageadgang

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkterne 38-42, at det foreslås at ændre reglerne i §§ 133-134 omkring klageadgang ift. de forskellige mulige indgreb jf. loven. Ifølge de foreslåede §§ 133-134 vil der kunne klages til Ankestyrelsen, bl.a. over afgørelser om flytning uden samtykke, som er truffet af Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap.

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 27, at kommunalbestyrelsens afgørelser jf. den foreslåede § 129 b om flytning uden samtykke, som tiltrædes af værge eller fremtidsfuldmægtig og hvor borgeren ikke modsætter sig, vil kunne påklages til Familieretshuset, jf. den foreslåede § 129 b, stk. 3.

KL foreslår, at Ankestyrelsen bliver klagemyndighed i forhold til afgørelser efter den foreslåede § 129 b, og ikke Familieretshuset. Det forekommer ikke hensigtsmæssigt, at klageadgangen indenfor et kompliceret regelsæt spredes ud på flere forskellige klageinstanser, med de øgede risici for uensartet ankepraksis, det kan medføre.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 8

Registrering og indberetning

Det fremgår af lovforslagets § 1, punkt 45, at det foreslås at ændre reglerne i § 135 a, som handler om registrering og indberetning af magtanvendelser. Det foreslås, at forhåndsgodkendte indgreb, både de aktuelt gældende og de foreslåede i lovforslaget, ikke vil skulle registreres hver gang af det personale, som har foretaget indgrebet.

Dog fremgår det af lovbemærkningerne, at der vil skulle ske registrering og indberetning af videoovervågning (side 172) og af åbning af aflåst eller på anden måde sikret yderdør ind til en borgers bolig i botilbud (side 203). Det er uklart, om der er tale om en fejl, eller der henvises til den bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om bl.a. registrering og indberetning, som det foreslås, at social- og boligministeren får, jf. forslaget § 1, punkt 48. KL foreslår, at lovforslaget præciseres, så der ikke er uklarhed om, hvorvidt kamerakig og/eller åbning af borgers yderdør skal registreres og indberettes hver gang eller ej.

Som nævnt fremgår det af lovforslagets § 1, punkt 48, at det foreslås at ændre reglerne i § 135 b om social- og boligministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om iværksættelse af foranstaltninger, registrering, indberetning mv. efter bestemmelserne i kapitel 24, 24 a og 24 b.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forhåndsgodkendte indgreb efter en række gældende og nye bestemmelser ikke skal registreres hver gang af det personale, som har foretaget indgrebet, at den gældende registreringspraksis vil blive erstattet med en "samlet registrering", hvor personalet blandt andet vil skulle angive et skøn for, hvor mange indgreb de har foretaget og at den samlede registrering som udgangspunkt vil skulle udarbejdes og indberettes på samme tidspunkt, herunder f.eks. på årsbasis eller hvert andet år.

KL foreslår, at det præciseres, hvordan kravene til registrering og indberetninger konkret lempes. Lovbemærkninger kan så tvivl om, hvorvidt de foreslåede ændringer reelt indebærer, at personalet fremover kan bruge mindre tid på registrering og indberetning, og mere tid til at varetage de socialpædagogiske indsatser.

Bemærkninger vedr. ændringer lov om voksenansvar for anbragte børn og unge

Mulighed for fratagelse af alkohol og euforiserende stoffer

Det fremgår af forslaget, at lederen eller dennes stedfortræder på et anbringelsessted, i en afgrænset periode, kan beslutte at fratage et barn eller en ung euforiserende stoffer eller alkohol. Det vil være muligt, når lederen eller dennes stedfortræder vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til stedets husorden eller for at sikre barnet eller den unges trivsel, sundhed eller udvikling. Det foreslås også, at personalet kan anvende fysisk magt, når det er nødvendigt for at gennemføre beslutningen.

Hertil kommer, at fratagelsen af alkohol og stoffer kan ske uden retskendelse ved at undersøge et barns eller en ungs person eller opholdsrum, som led i fratagelsen.

KL anerkender, at der kan være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt, at lederen eller dennes stedfortræder kan beslutte at fratage et barn eller en ung euforiserende stoffer eller alkohol af hensyn til barnet eller den unges trivsel, udvikling eller sundhed. Og, at det kan være nødvendigt at bruge magt for at lykkes med dette. Det kan også være nødvendigt at undersøge et barn eller ungs person eller opholdsrum.

Men det er vigtigt at anvendelse af magt, er den sidste udvej for at fratage et barn eller en ung stoffer eller alkohol. Det bør først være en mulighed når alle andre pædagogiske muligheder er forsøgt anvendt.

Hvis lovforslaget vedtages, mener KL, at det er vigtigt, at der i en vejledning gives eksempler på, hvornår det kan være nødvendigt at fratage et barn eller ung euforiserende stoffer eller alkohol i en afgrænset periode, og hvad der menes med en nærmere afgrænset periode.

Adgang til midlertidigt at inddrage barnet eller den unges mobil eller andet kommunikations- og spilleudstyr

I lovforslaget fremgår det, at lederen eller dennes stedfortræder på et anbringelsessted, kan beslutte at inddrage et barn eller en ungs mobiltelefoner og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr i en afgrænset periode, hvis det vurderes at være nødvendigt for at sikre barnet eller den unges trivsel, sundhed og udvikling.

Det foreslås også, at personalet kan anvende fysisk magt, når det er nødvendigt for midlertidigt at kunne inddrage en mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr.

Endelig foreslås det, at lederen af anbringelsesstedet, eller dennes stedfortræder, uden en retskendelse, vil kunne beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barns eller en anbragt ungs person eller opholdsrum, når det er nødvendigt for midlertidigt at kunne inddrage en mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr.

KL vurderer, at der et stort indgreb i de unges hverdag, hvis de fx for indtaget deres mobiltelefon. Men KL anerkender, at der kan være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt, at lederen eller dennes stedfortræder kan inddrage et barn eller en ungs mobiltelefoner og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr i en afgrænset periode. Og, at det kan være nødvendigt at bruge magt for at lykkes med dette. Det kan også være nødvendigt at undersøge et barn eller ungs person eller opholdsrum.

Men det er vigtigt, at anvendelse af magt er den sidste udvej for kunne inddrage en mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr. Det er vigtigt at alle andre pædagogiske muligheder er forsøgt anvendt.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 8

Hvis lovforslaget vedtages, mener KL, at det er vigtigt, at der i en vejledning gives eksempler på, hvornår det kan være nødvendigt at inddrage et barn eller en ungs mobiltelefoner og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr i en afgrænset periode, og hvad menes med en nærmere afgrænset periode.

Undersøgelse af besøgende på sikrede døgninstitutioner

Det foreslås, at besøgende til børn og unge, der er anbragt på sikrede døgninstitutioner, ikke må medbringe effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden på institutionen. Personalet kan som betingelse for et besøg kræve, at en besøgende tømmer sine lommer og tasker og undersøges med en scanner.

Det foreslås også, at lederen af institutionen eller dennes stedfortræder kan afvise en besøgende, der ikke vil tømme sine lommer og tasker og undersøges med en scanner.

KL mener, det er hensigtsmæssigt, at personalet kan kræve, at besøgende på sikrede institutioner tømmer sine lommer og tasker og undersøges med en scanner. Og, at lederen af institutionen eller dennes stedfortræder kan afvise en besøgende, der ikke vil tømme sine lommer og tasker og undersøges med en scanner.

Teknologiske hjælpemidler

Det følger af lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge (voksenansvarsloven § 17), at kommunalbestyrelsen efter ansøgning fra et anbringelsessted efter § 43, stk. 1, nr. 6, i barnets lov i særlige tilfælde kan træffe afgørelse om for en afgrænset periode at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer over for anbragte børn og unge, der har betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, når der er risiko for, at barnet eller den unge ved at forlade anbringelsesstedet skader sig selv eller andre, det personlige alarm- eller pejlesystem kan bidrage til at afværge denne risiko og forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke til anvendelsen af det personlige alarm- eller pejlesystem.

Der er i dag ikke hjemmel i lovgivningen til at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for børn og unge i aflastning efter barnets lov § 90, stk. 1 punkt 2, jf. servicelovens § 84, eller § 32, stk. 1, punkt 7, og ej heller hjemmel i lovgivningen til at anvende situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning af et barn eller en ung med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som led i en social indsats efter barnets lov.

KL foreslår, at bestemmelserne i § 14 c i lov om frikommunenetværk indarbejdes i forslaget til ændring af voksenansvarsloven, så teknologierne kan anvendes på samme vis som på voksenområdet. Også, at det dækker både børn/unge, der er anbragt, samt for de børn der er i aflastning på tilbuddene. Herunder også, at der er mulighed for at anvende alarm- og pejlesystemer for børn i aflastning. Baggrunden er, at forsøgene har været en succes i frikommunerne.

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 8

KL har ingen bemærkninger til forslag til ændring af bidragsopkrævningsloven.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads 'Janet M. Samuel'.

Janet Samuel

Dato: 22. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00940
Dok. ID: 3434054

Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 8